

Handläggare
Maja Fors
Telefon: 08-50825207

Till
Socialnämnden
2024-12-10

Remiss av Motion om att granska inkomstfusk för personer med försörjningsstöd via ideella föreningar

Svar på remiss från kommunstyrelsen, Dnr KS 2024/952

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har till socialnämnden remitterat en motion från Gabriel Kroon (SD), Linnea Vinge (SD) och Sergej Salnikov (SD). I motionen lyfts en granskning som Eskilstuna kommun har gjort av totalt 100 allmännyttiga ideella föreningar i deras kommun. Granskningen är genomförd för att utreda risken att sådana föreningar skulle kunna utgöra grund för felaktigt utbetalt ekonomiskt bistånd från kommunen.

Motionärerna föreslår att kommunfullmäktige ger socialnämnden i uppdrag att utarbeta ett metodstöd för att undvika att ideella föreningar används för att dölja inkomster vid ansökan om ekonomiskt bistånd samt ger nämnden i uppdrag att också ganska 100 ideella föreningar i kommunen.

Förvaltningen delar motionärernas syn på vikten av att ekonomiskt bistånd betalas ut till de som faktiskt har rätt till det. Inom stadens enheter för ekonomiskt bistånd sker redan idag ett omfattande arbete med att verka för att ekonomiskt bistånd så långt som möjligt betalas ut på korrekta grunder. Om fel ändå uppstår är målsättningen alltid att staden ska få tillbaka de felaktigt utbetalda pengarna samt förhindra att bistånd fortsatt betalas ut på felaktiga grunder. Även här bedrivs ett aktivt arbete i staden sedan många år tillbaka. Förvaltningen ställer sig vidare frågande till om det är kommunens uppgift att granska ideella föreningars ekonomi.

Socialförvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har till socialnämnden remitterat en motion från Gabriel Kroon (SD), Linnea Vinge (SD) och Sergej Salnikov (SD). I motionen lyfts en granskning som Eskilstuna kommun har gjort av totalt 100 allmännyttiga ideella föreningar i deras kommun. Granskningen är genomförd för att utreda risken att sådana föreningar skulle kunna utgöra grund för felaktigt utbetalt ekonomiskt bistånd från kommunen.

Motionärerna föreslår att kommunfullmäktige ger socialnämnden i uppdrag att utarbeta ett metodstöd för att undvika att ideella föreningar används för att dölja inkomster vid ansökan om ekonomiskt bistånd samt ger nämnden i uppdrag att också granska 100 ideella föreningar i kommunen.

Övrig remissinstans är stadsledningskontoret och remissvaret ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 12 december 2024.

Ärendet

Motionärerna beskriver en granskning genomförd av Eskilstuna kommun av totalt 100 allmännyttiga ideella föreningar, med syftet att undersöka förekomsten av så kallade ”skalföreningar”. Med ”skalföreningar” menas allmännyttiga ideella föreningar som är registrerade med organisationsnummer, men som inte förefaller bedriva någon verksamhet.

Anledningen till granskningen är ett antagande om att en sådan ”skalförening” skulle kunna användas för att dölja en persons inkomster och tillgångar vid en ansökan om ekonomiskt bistånd. Rent hypotetiskt skulle en person som är firmatecknare i en ideell förening kunna ansöka om ekonomiskt bistånd och undanhålla ekonomiska förutsättningar som finns inom föreningen och på så sätt tillskansa sig mer stöd än vad personen egentligen har rätt till. Med ett organisationsnummer kan en ideell förening nämligen exempelvis starta bankkonton, hyra lokaler, äga fordon, ansöka om bidrag och utföra uppdrag som inbringar inkomst. Rapportens hypotes är att det kan finnas risk för att personen i fråga inte skulle delge den informationen i samband med en ansökan om ekonomiskt bistånd.

Handläggning av ekonomiskt bistånd

Grunden för en utredning om rätten till ekonomiskt bistånd är att ta reda på orsakerna till att en individ inte kan försörja sig själv. I samband med första ansökan görs därför en grundlig utredning som syftar till att kartlägga vilka behov som finns och vilka möjligheter och resurser individen har att själv kunna tillgodose dessa.

I stadens riktlinjer¹ finns beskrivning av vilka kontroller som därefter genomförs varje månad samt vilka kontroller som ska ske regelbundet under året. Varje månad kontrolleras exempelvis kontoutdrag där både inkomster och utgifter ska verifieras av den sökande. Regelbundet under året kontrolleras exempelvis om den sökande bedriver näringsverksamhet. Om det visar sig finnas bolagsengagemang görs alltid en vidare utredning av eventuella inkomster och tillgångar i företaget. Detta finns beskrivet i stadens riktlinjer och det finns även ytterligare metodstöd för handläggare på stadens intranät samt lokalt utarbetade rutiner på stadsdelsförvaltningarna.

Felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd

Trots en noggrann handläggning och regelbundna kontroller är det svårt att helt och håller förebygga felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd. Det är som huvudregel den sökandes sak att visa att han eller hon har rätt till det bistånd som söks, och utredningen bygger till stor del på de uppgifter som den sökande redovisar. Den som medvetet lämnar felaktiga uppgifter eller utelämnar viktig information behöver återbetala det felaktigt utbetalda biståndet till staden och blir i vissa fall polisanmäld för misstänkt bidragsbrott. Stockholms stad bedriver sedan många år tillbaka ett aktivt och seriöst arbete med att utreda och förebygga felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för strategi och utveckling. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 4 december 2024. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 5 december 2024.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen delar motionärernas syn på vikten av att ekonomiskt bistånd betalas ut till de personer som faktiskt har rätt till det. Inom stadens enheter för ekonomiskt bistånd sker redan idag ett omfattande arbete med att verka för att ekonomiskt bistånd så långt som möjligt betalas ut på korrekta grunder.

Om fel ändå uppstår är målsättningen alltid att staden ska få tillbaka de felaktigt utbetalda pengarna samt förhindra att bistånd fortsatt betalas ut på felaktiga grunder. Även här bedrivs ett aktivt arbete i staden sedan många år tillbaka.

Förvaltningen har tagit del av rapporten från Eskilstuna kommun och bedömer utifrån den inte att det föreligger någon förhöjd risk för felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd just vad gäller

personer som är aktiva i ideella föreningar. I rapporten presenteras inte några bevis för att ekonomiska oegentligheter eller bidragsfusk faktiskt har förekommit. Det saknas i rapporten stöd för att någon som är registrerad som firmatecknare för en ideell förening och som har fått ekonomiskt bistånd har fuskat, vilket man i rapporten pekar på som en stor risk. Förvaltningen ser därmed inte behov av ett särskilt metodstöd gällande ideella föreningar.

Förvaltningen anser att det är viktigt att vara vaksam och att förebygga välfärdsbrottslighet inom socialtjänstens alla verksamhetsområden. Samtidigt ställer sig förvaltningen frågande till om det är kommunens och socialtjänstens uppgift att avsätta tid och resurser för att granska ideella föreningars ekonomi, såvida det inte rör sig om föreningar som ansöker om föreningsbidrag från kommunen.

Veronica Wolgast Carstorp
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Lina Blombergsson
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Bilaga

1. Motion om att granska inkomstfusk för personer med försörjningsstöd via ideella föreningar

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Wolgast Carstorp, Socialdirektör	2024-11-27
Lina Blombergsson, Avdelningschef	2024-11-27